

LÄR DIG

BUDGETODLA

GRATIS

Trädgårdstrollet

#budgetodla

Instagram: @tradgardstrollet_
www.trädgårdstrollet.se

© Trädgårdstrollet

<https://www.tradgardstrollet.se/workbook-bodla/>

Innehåll

- Vad är budgetodling?
- Hur
- Frö (+ välja sort)
- Lär dig fröodla!
- Prylar
- Jord
- Gödsel
- Förutsättningar
- Fördelar & Nackdelar
- Vad är lagom och vad är självförsörjande?

Vad är budgetodling?

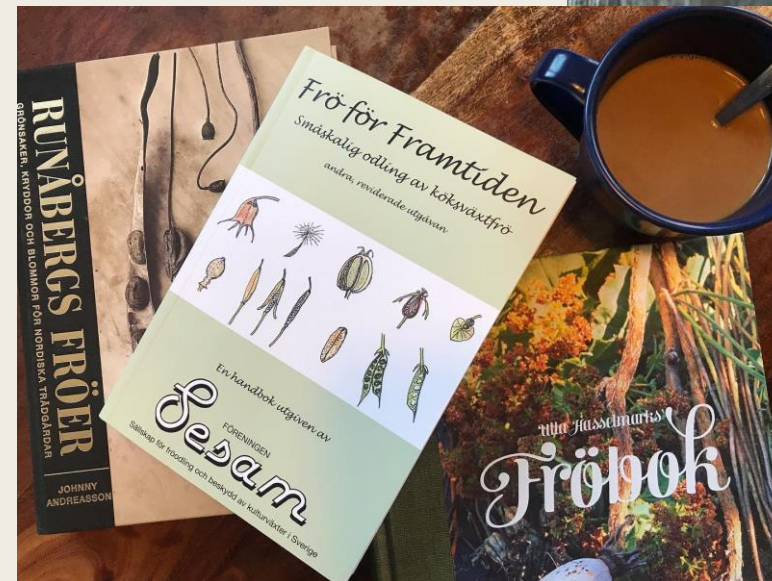
- Konsten att odla helt eller nästan GRATIS
 - Konsten att skapa KRETSLOPP
 - omvandla "skräp" till resurs
 - ODLA LATSMART
 - Konsten att hushålla med sina resurser (både inre och yttre)

NÄSTAN gratis frö: Frökedja, fröjulkalender, fröbyte, REA, dela storpack

Lär dig fröodla!

- Varför
- Hur
- Vad är lättare?
- Vad är svårare?

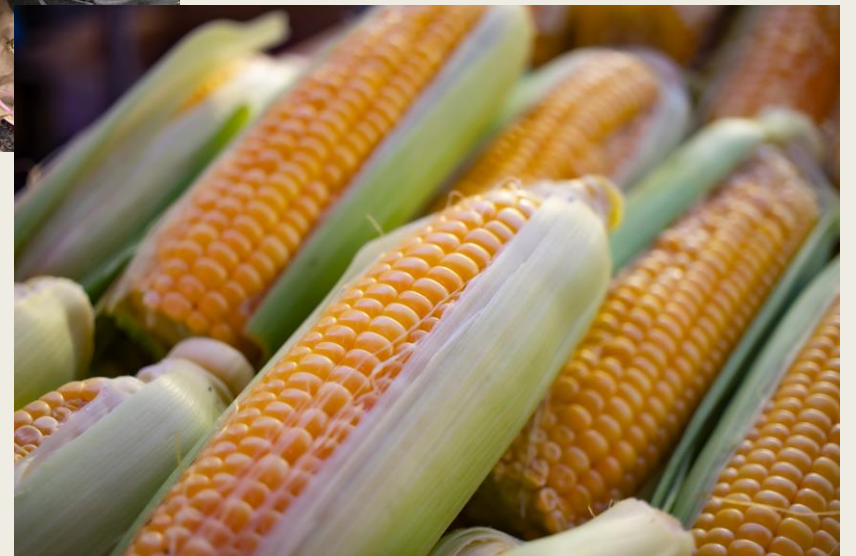
Tre regler:

- Plantantal
 - Plantavstånd
 - **SELEKTION!**
-
- Verkligen mogen?
 - Ettårig/flerårig?

Plantantal

Hur många plantor behövs...?

Plantavstånd

Vilket avstånd är lagom...?

Självbefruktare och korsbefruktare

Selektion!!!

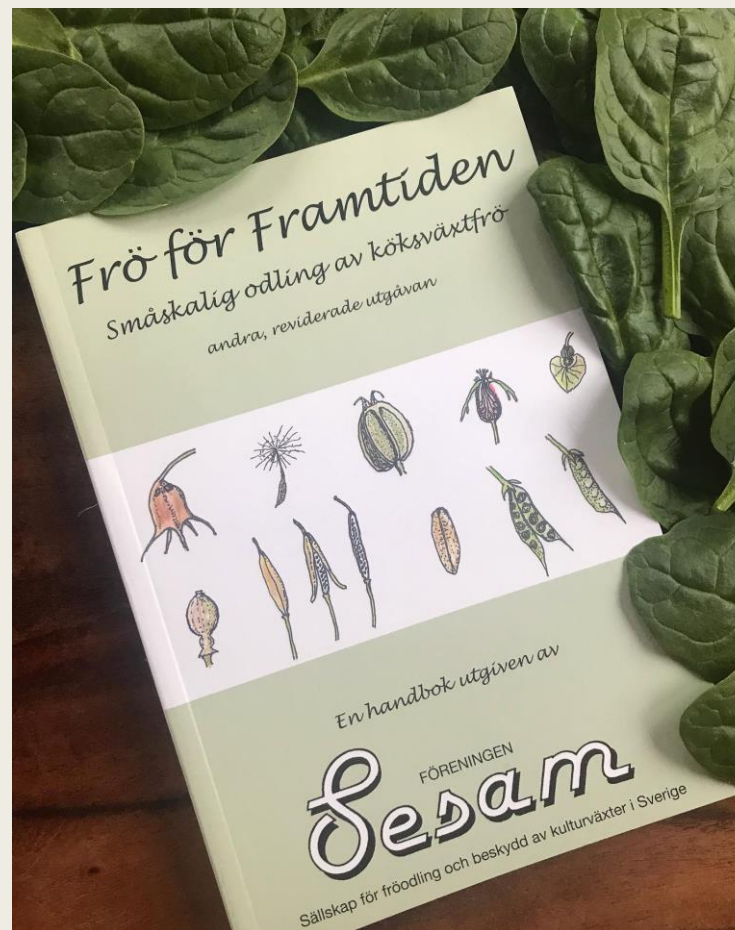
- Välja "kvar" & välja bort
- Beter den sig sorttypiskt?
- Sjukdomar
- Korspollinering eller spontanmutation

Det är skillnad på att fröodla till sig själv och att fröodla till andra, i bevarandesyfte.

Överflöd av frö = alternativ valuta

Fröodlingskurs med föreningen Sesam

Skrå – Ålderman – Gesäller - Lärlingar

Strategi & växtval

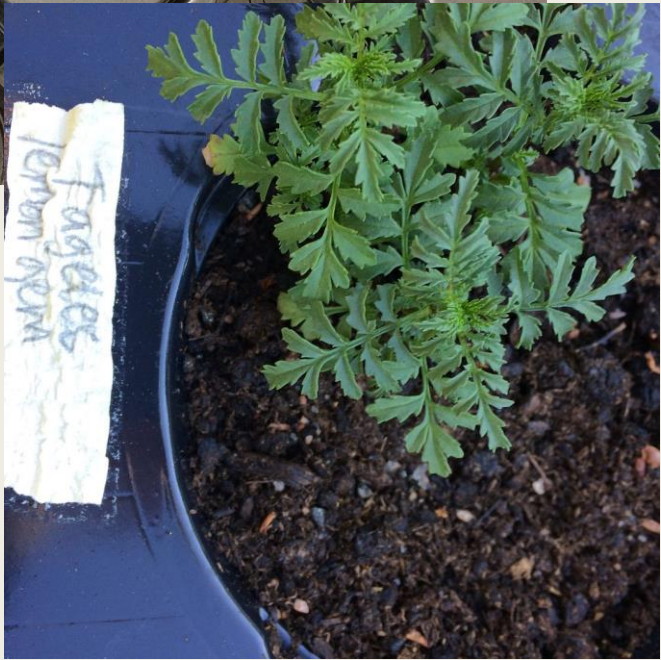
Vad vill du odla?

- **Kvantitet** – vad äter du mest?
- **Kvalitet** – vad är dyrt i matbutiken?
- Enda sättet – vad säljs inte i matbutiken?

- **UTVECKLINGSTID!!!**
- Vad vill du äta? (...vilka förpackningar?)

Prylar!

Sådd:

Såjord:

- GRATIS: Återanvänd gamla trötta jorden från förra årets sommarblomskrukor
- NÄSTAN GRATIS: Lövmull + sand = såjord

- Eller blanda egen (billigare än köpt):

2 delar sand

1 del uppgrävd jord från din trädgård

1 del billig trädgårdsköpejord

Sålla köpejorden och din egna jord i tex en cykelkorg, blanda sen med resten (källa: Trädgårdshacks – Filip Johansson)

Första omplanteringen

Andra omplanteringen

05 PP
polypropylen

Sista omplanteringen

Latsmart odling: Kenneths tomatpåle (för högväxande sorter)

■ Du behöver:

- Jordankare (litet)
- Träregel/träpåle som passar till ankaret (ca 45 x 45 mm) ca 2,5- 3 m högt
- Metallnät (gärna större öglor än hönsnät) att klämma fast runt pålen
- 4 tomatplantor att sätta runt pålen i soligt läge

KOM IHÅG att byta plats...

Latsmart odling: Tomater på friland i bottenlösa hinkar

■ **Du behöver:**

- Sticksåg/ annan såg
- Hinkar du inte är rädd om
- Armeringsjärn
- Gummiklubba
- Tomatplantor
- Uppbindning
- Jord
- Etikett (jag använde maskeringstejp + vattenfast tuschpenna)

KOM IHÅG UV-strålningen...

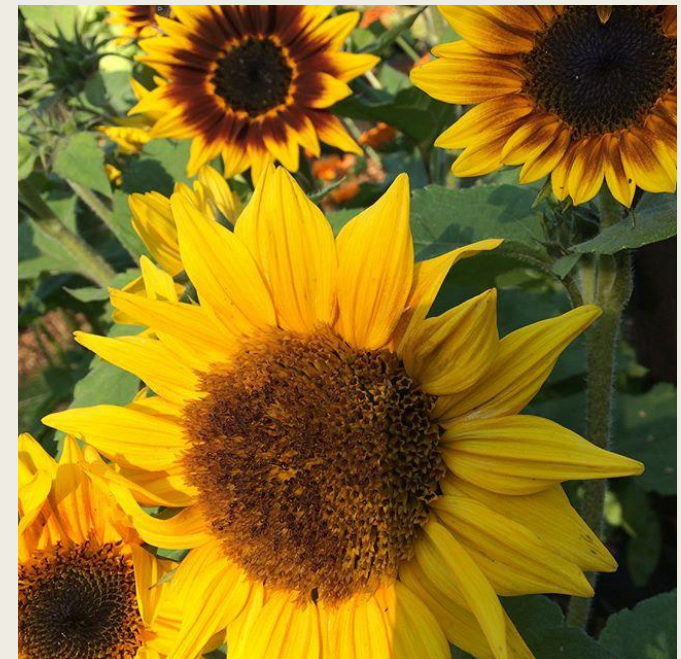
Köpetillbehör för pallkrage

(bottenplatta/ "toppenplatta")
snigelkant/koppartejp /vattenglas)
spaljé
formsydd fiberduk
formsytt fågel nät
bågar till fiberduk
lock med kanalplast
drivhus av kanalplast
växthus av glas/plast
Rättviksknuten
portaler

budgetalternativ:

armeringsjärn ☺
plaströr (VP rör + skruvklammer)
växthus/drivbänk av gamla fönster ☺
spetsgardin Lill
elstaket

LÄTT ATT FLYTTA!
(men ska inte blåsa bort)

Den viktiga jorden!

Göra egen jord = kompost

- Bokashi
- Solkompost
- Varmkompost
- Kallkompost/trädgårdskompost
- Lövkompost i säck
- Maskkompost
- Limpkompost
- Kompostera på plats → täckodla

Bokashi – turbokomposten

EM = blandning av olika sorters mjölksyre-, jäst- och fotosyntesbakterier

Strö vs spray

Köpa eller göra själv

Inte jord i hinken...

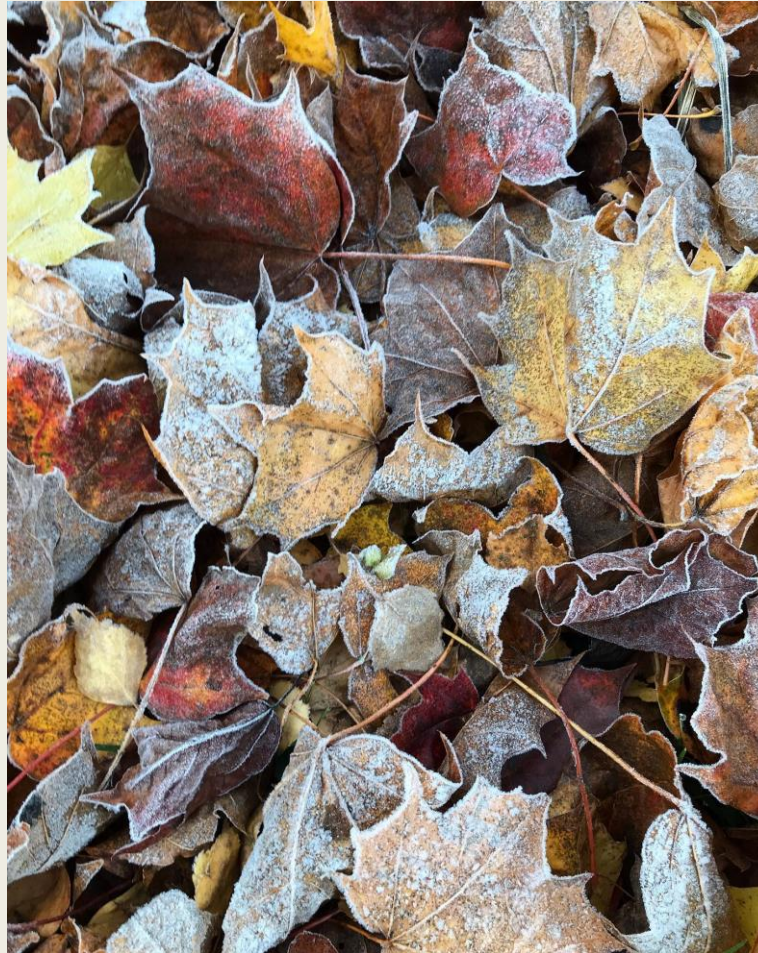

Bokashi på vintern

Löv är gratis!

(men skillnad på löv och löv/eklöv...)

Lövompost → lövmull

Samla ihop löven och...

- Trä en stor sopsäck över en tunna, i med löven, vattna, stäng säcken, stick hål i botten, **vänta 6 månader** eller mer.
- Gör likadant men vattna med EM, pressa ut luften och stick **INTE** hål på säcken. **Vänta 3 veckor** eller mer.
- Lägg löven i vanlig trädgårdskompost. **Vänta 1-2 år** eller mer.
- Täckodla med löven.
- Lövmull + sand = såjord

Problemet med köpe"jord" ...

ORGANISK BIOLOGISK ODLING

Skonsam jordbearbetning

FOBO

I naturen

I naturen är det daggmaskar och andra organismer som luckrar och bygger upp en god jordstruktur i marken.

I din odling

I jorden finns en mängd organismer som lever och "arbetar" på olika djup. Vid en omgrävning av jorden hamnar allihviller om buller.

Vill vi ha en god jordstruktur i den odlade jorden gäller det att få maskar och mikroorganismer att trivas. Bäst fungerar det om du tillför organiskt material på jordytan, exempelvis hö eller gräsklipp. Det organiska materialet omsätts i flera steg av olika organismer.

Mer än 20 ton jord passerar årligen genom daggmaskarnas kroppar om man räknar per hektar i en god jord - de är de bästa plöjarna i våra odlingar.

Gör så här!

Undvik att djupplöja och vändgräva jorden. Det stör de organismer som lever i jorden i deras arbete med att bryta ner organiskt material.

Tillåt dig att vara lite lat. Lägg dig i hängmattan i stället för att gräva i jorden. Låt daggmaskarna göra jobbet åt dig. Undvik att gå i odlingsbäddarna - jorden blir lätt kompakt.

Behöver du luckra jorden - gör så här: Sätt ner en grep i jorden och böj den lite bakåt. Då tränger syre ner och jorden luckras. Detta gör du lämpligast höst och vår.

Täckodling = kompostering på plats

Skyddar mot avdunstning &
ger jämnare jordtemp + ökat mikroliv

- Gräsklipp
- Ogräsrens
- Löv
- Kirskål
- Ensilage
- Rabarberblad
- Snäckskal (om växterna gillar kalk)
- Tång (extra bra till sparris)

Ta vad som finns på platsen där du bor!
Ju färskare täckmaterial = ju mer näring avges.
Kompostering är en slags gödsling/jordförbättring.

Nackdel: Vissa upplever att de får mer sniglar...

Gödsling -vad och när?

- Vårgödsling
- Surjordsväxter
- Höstgödsling
- "Smakgödsling"
- Hur ofta...?

© Trädgårdstrollet

Gratisgödsel

Flytande gödsel tas upp snabbare av växterna

- **Kissvatten /guldvatten** - späds 1:10 (dvs 1 dl urin och 9 dl vatten till 1 liter)
- **Ogräsvatten**- späds 1:10
- **Nässelvatten** - späds 1:10
- **Fermeterat nässelvatten**- späds 1:20
- **Vallörtste** (innehåller kalium) - späds 1:10
- **Lakvatten från bokashi** - späds 1 del lakvatten och 100 del vatten

Kom ihåg att SPÄ UT ditt gödselvatten!

Göra eget flytande gödsel

- Ogräs i nätpåse + vattentunna med kran (eller utan) **vänta 24 h**
- Eller i hinkar med lock
- Eller i vattenkanna

Om det står längre än 24 h så behöver det späs ut.

Fördelar & nackdelar

Fördelar:

- Det är gratis 😊
- Det är gratis! 😊 😊
- Det är GRATIS!!! 😊 😊 😊

Nackdelar:

- Tar tid (lite i taget)
- Kan se plottrigt ut (använd mkt av samma)
- Gratisprylar har begränsad livslängd

Man måste inte köra 100%, lite budgetodling är bättre än inget.

Vad är värt att köpa...?

- Riktigt bra märkpenna (water proof)
- Bra belysning (som är höj- och sänkbar)
- Certifierat utsäde av potatis (om du inte har kvar från förra året)
- Certifierat utsäde av vitlök (om du inte har kvar från förra året)
- Bra beskärningsredskap
- Det du använder mycket och länge = bra kvalitet som håller

Var inte dumsnål, tänk på ToBRFV!

Förutsättningar att skapa kretslopp?

- Tillgång till: löv, gräsklipp, ogräs mm
- Nånstans att förvara hinkar med gödselvatten, säckar med löv, kompost mm
- Nånstans att odla: trädgård liten/stor
- Toppen för dig som odlar för hemmabruk/hobbyodling
- Lite i taget... = rutiner!
- TID! (tid är också en valuta!)

Det går till viss del även på balkong & kolonilott men lättast för dig med trädgård

Vad är lagom?

Vad är självförsörjande?

© Trädgårdstrollet

- "Hur långt är ett snöre"
- Självförsörjande på VADÅ: Skörd?
Frö? Jord? Gödsel?
- **SKAPA KRETSLOPP!!!**
- Uppsats: Självförsörjande ekologisk odling av grönsaker på friland – Jenny Helsing 2010
- Yttre & inre självhushållning: Hur hushåller du med din tid och din energi?
- Börja bara! 😊
- #budgetodla

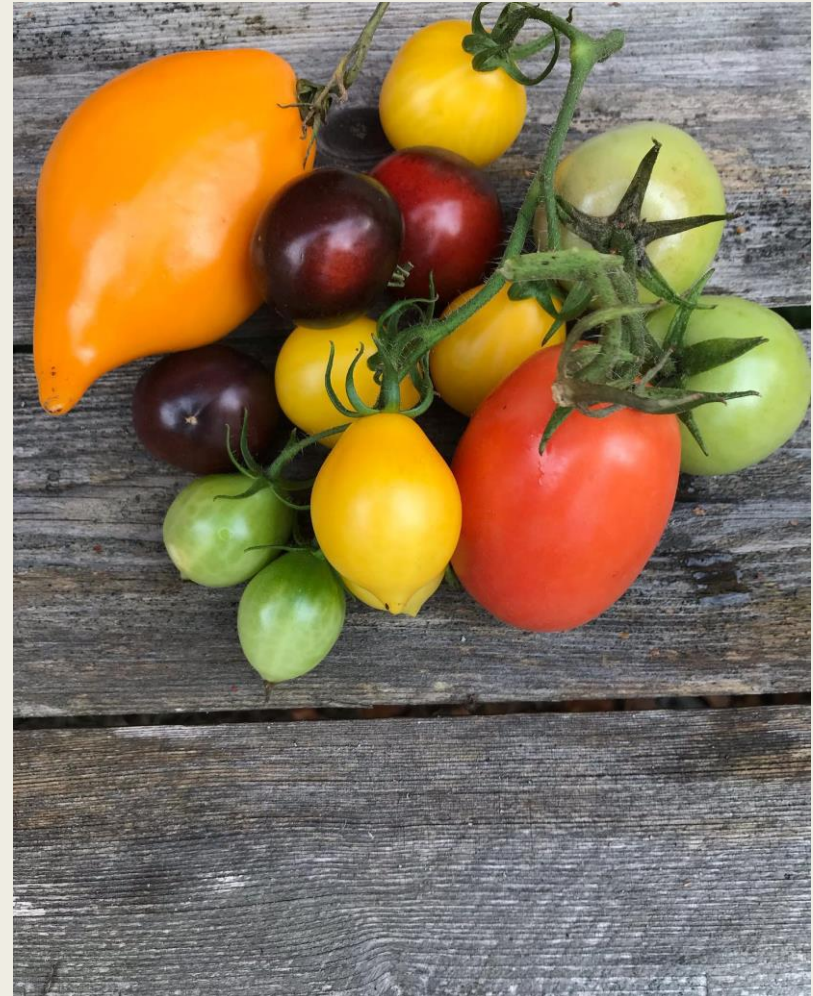
Onlinekurs: Färska Tomater Året Runt

finns på skillbreak.com

- Vill du lära dig välja & kombinera tomatsorter för att få så lång säsong som möjligt?
- Lära dig lyckas med piennolotomater?
- Hitta frö till spännande sorter?
- Kunna äta egna färska tomater året runt?

Då är detta kursen för dig! 😊

Anmäl dig på skillbreak.com

Fler onlinekurser på Skillbreak.com

Odla frukt & bär

Odla i pallkrage

Frågor?

Trädgårdstrollet

- Instagram: @tradgardstrollet_
- Youtube: Trädgårdstrollet
- www.tradgardstrollet.se

